

TAVANE FALSE, TAVANE REALE

text: dr. arh. Ana Maria DABIJA

Din ce se fac și cum? Se (cam) fac din... ce vrem noi.

Din lemn?

Desigur, semănând ca aspect cu un tip de lambriu, parchet sau de dușumea. Le găsim mai mult în registrul de expresie rustică, în unele cazuri existând chiar o continuitate fizică pe anumite porțiuni ale încăperii între pardoseală, perete și tavan.

Între tipurile de elemente de suprafață pot fi incluse și plăci cu șipci aplicate pe ele, care să formeze o suprafață riflată.

Din metal?

Bineînțeles, din tablă lisă sau cu profilajii, din tablă perforată, din lamele de tablă, și în acest caz putem vorbi de textura suprafeței: plană, lisă, rugoasă, riflată.

Din sticlă?

Uitați-vă la unele tavane de la metrou. Sunt din geam mat (nu strâmbați din nas, vă rugăm; nu credem că s-au miș-

cat de pe poziție în ultimii circa 20 de ani). De ce spunem asta? Pentru că majoritatea tavanelor din plăci cu rosturi vizibile se pot accesa (după cum se putea vedea în imaginile prezentate în articolul din numărul precedent). Dacă se pot scoate ca să umbli la un cablu, înseamnă că se pot scoate și ca să le ștergi de praf. Nu ca la o casă de om, de Crăciun și de Paști, dar măcar o dată la un cincinal, la un deceniu...

Sticla trebuie să fie specială, nu numai ca aspect, ci și ca structură. Nu se permite prevederea de geam obișnuit pentru ca, dacă s-ar întâmpla ceva în spațiul intermediar dintre planșeu și tavan, geamul să nu se spargă și să cadă în capul trecătorilor. Așadar, geamul trebuie să fie de securitate (de siguranță, cum vreți să-l numiți), adică stratificat (se mai numește și duplex, dar acesta este un nume de produs, așa cum sunt și adidașii, și rigipsul, și xeroxul, și altele) sau armat (nu, nu vă gândiți la un geam armat urât: există și unele cu rețea de armare foarte fină, colorată, care arată impecabil și costă o avere).

Se mai poate folosi și așa-numitul vitraj organic, adică plăci din plexiglass sau polycarbonat, ambele materiale fiind ușoare și relativ rezistente la șocuri. În plus, cioburile nu rănesc.

Tot în categoria geamului de securitate se găsește și geamul... securit sau securizat. „Securit” este din nou nume de produs. L-am găsit în cărți de dinainte de al doilea război mondial. Este o foaie de sticlă răcită brusc. Tensiunile remanente în grosimea sticlei fac ca, în cazul unui șoc mecanic, ele să contracareze, până la un punct, componenta „întindere” din acțiunea ce se exercită

asupra sticlei, prin încovoiere. Evident, această rezistență este limitată. După depășirea capacității de preluare a efortului de întindere, sticla se sparge în cioburi netăioase, care arată ca niște pietricele translucide. Este important că cioburile nu sunt tăioase, dar nu credem că e o plăcere să te trezești cu o grămadă de pietricele în cap când ți-e lumea mai dragă... Geamul stratificat și cel armat asigură o performanță mai

bună prin faptul că, și dacă se sparge geamul, cioburile rămân pe poziție. În plus, discutând despre geamul securizat, chiar dacă nu a atins pe nimeni, faptul că privind în sus vezi o gaură până vine personalul de întreținere să schimbe geamul, cu schelă, cu tamtam... În schimb, un geam stratificat poate încă sta mult și bine pe poziție până, de pildă, noaptea sau în weekend, când schimbarea geamului se face fără spectatori.

Din mase plastice?

Cum să nu! Există numeroase exemple de tavane realizate din casete de diferite forme, din plastic.

Mai nou, există folii din materiale plastice, ca niște cearceafuri uriașe (amplasate sub planșeu), care se fixează perimetral cu elemente continue și care pot arăta excepțional.

Din materiale fibroase?

Casete sau plăci din fibre aglomerate, care au și calitate fonoabsorbante.

Din ipsos?

Da, există chiar în mai multe variante: casete demontabile sau plăci din gips-carton, care se finisează ulterior, realizând o suprafață continuă.

Suprafață continuă - suprafață discontinuă... Aici începe nuanțarea: un tavan poate fi considerat „fals” sau „contratavan” (termenul nu e utilizat în România, ci este o traducere gen „furculision” din italianescul „controsoffiti”) dacă, privind în sus, delimitarea este numai aparentă. Adică se vede deasupra așa-numitului „tavan”. Ce poate realiza o ast-

fel de suprafață discontinuă? O grilă, un raster unidirecțional, care în perspectivă dă iluzia de continuitate, dar privit perpendicular lasă privirea să treacă până la o adevărată suprafață de închidere.

Despre materiale am vorbit; despre geometria produselor, nu. Am amintit totuși că avem suprafețe continue și suprafețe discontinuă. Avem suprafață continuă, deci nu avem elemente demontabile. Aceste tipuri de tavane se

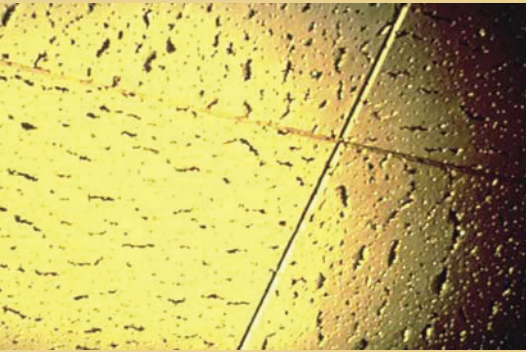

finisaje

doare, fâșiile sunt interesante, cu condiția să se monteze transversal pe coridor (lungimea fâșiei să fie cât lățimea coridorului). În felul acesta nu vor exista îmbinări vizibile între fâșii.

De asemenea, se poate ca aceste ta-

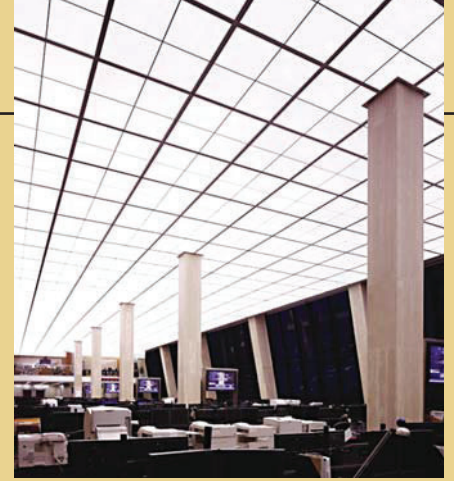

vane să fie... false, având în vedere că le percepem tot timpul în perspectivă. Este important însă să se facă o diferențiere între planșeu casetat și tavan casetat: planșeul casetat e un tip de element structural care, în loc să aibă niște grinzi zdravene, are multe nervuri pe ambele direcții, ce formează casețe. Aceste nervuri fac să nu mai fie necesare grinzile într-un spațiu care altminteri ar fi tăiat de grinzi, și de asemenea face ca înălțimea liberă sub grindă să fie mai mare (un fel de aplicare în structuri a proverbului „unde-s mulți puterea crește”). Sala respectivă poate să nu mai fie tăiată de stâlpi pe care descarcă grinzile sau, dacă inginerul a acceptat să lase spațiul sălii liber de stâlpi, nervurile care asigură preluarea sarcinilor planșeului și oamenilor, mobilierului, echipamentelor de deasupra, sunt mult mai mici (ca înălțime) decât ar fi grinzile. Un astfel de planșeu casetat e un spectacol prin el însuși și nu ar trebui ascuns în spatele unui tavan.

Cele mai comune tipuri de plăci sunt cele de formă pătrată, în general având dimensiunea de 60 x 60 cm.

Și aici trebuie atenție: nu prea construim spații pe modul de 60. Drept pentru care este necesar să facem (adică să facă arhitectul) planul tavanului, în așa fel încât să mascheze cu știință și artă (abilitate este iarăși un cuvânt potrivit în acest caz) această neconcordanță între forma tavanului și numărul și poziția plăcilor întregi.

Ce e cu 60 x 60 ăsta? E un modul foarte interesant (nu apare numai la tavane; este un modul întâlnit des în construcții). Datorită faptului că în tavan trebuie incluse și corpuri de iluminat, există posibilitatea să se intercaleze astfel de corpuri în același modul: 60 x 60. Același lucru este valabil și pentru alte elemente de echipare tehnică: unele anemostate au tot 60 x 60 cm. În unele plăci sunt inserate și alte tipuri de echipamente. Nu vă imaginați că stă constructorul cu briceagul lângă el să

găsesc în locuințe și în unele spații mai pretentioase (dar nu neapărat). Ideea de demontabilitate trimite mai degrabă către o funcțiune oficială - birouri, bănci - sau publică - restaurante, magazine. Dar cu cât spațiul este mai prețios, cu atât demontabilitatea scade. Ideea este să nu fie accesibile și să dea eleganță spațiului. Tavanele din plăci demontabile trimit către funcțional, și nu către elegant.

Placa nu este singura formă geometrică acceptabilă pentru tavan. Fâșiile sunt plăci cu una din dimensiuni mult mai mare decât cealaltă (o asimilare puțin forțată este că scândura este un fel de... fâșie: e mai mult lungă decât lată).

Mai ales atunci când avem cori-

decupeze locul pentru amplasarea dispozitivelor de protecție la incendiu, senzorialor de fum, senzorialor de mișcare, difuzoarelor ș.a.m.d. Totuși, această soluție este comună pentru spații fără prea mari pretenții.

În spații elegante, spuneam mai sus că tavanele nu mai sunt alcătuite din casețe care se și văd cum se sprijină pe elementele aparente ale structurii (tavanului, evident, nu casei), ci au suprafață continuă, iar luminile fie sunt mascate în scafe, fie sunt benzi luminoase, fie sunt puse pe șine și sunt ca mici reflectoare orientabile, fie sunt spoturi, fie... ce nici cu gândul nu gândești...

Cum stau însă tavanele acestea, suspendate, vom vedea în articolul din numărul viitor. ■

